

АЛФА БК УНИВЕРЗИТЕТ
Већа за последипломске студије

АЛФА БК УНИВЕРЗИТЕТ
II Број 463
31. 05. 20 23 год.
Нови Београд, Палмира Тољатија 3

Одлуком бр. 750 Већа за последипломске студије Алфа БК Универзитета са седиштем у Београду на седници која је одржана 26.05.2023. године именована је Комисија за оцену и јавну одбрану докторске дисертације кандидата Божа Предојевића под називом: „Креативни одговор предузетника малих и средњих предузећа на услове глобалне економске кризе“.

Комисија у саставу:

- 1) Доц. др Сузана Балабан, доцент Алфа БК Универзитета, председник,
- 2) Проф. др Јован Веселиновић, редовни професор Алфа БК Универзитета, ментор,
- 3) Проф. др Радован Илић, редовни професор у пензији Универзитета Сингидунум, члан.

Након увида у садржај и структуру теме докторске дисертације, а у складу са Правилником о докторским студијама, Комисија подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ ЗА ОЦЕНУ И ЈАВНУ ОДБРАНУ ДОКТОРСKE
ДИСЕРТАЦИЈЕ

Основни подаци о докторанду и дисертацији

Предојевић (Симо) Божо, је рођен 15.11 1970 .године у Новом Саду, где је завршио основну и средњу школу. На Факултету за менаџмент у спорту завршио је основне студије на Алфа БК Универзитету, са просечном оценом 8,96. На истом факултету завршио је и последипломске мастер студије са оценом 9,14, 2009 године. Уписао је докторске студије на Факултету за менаџмент у спорту, 2014/15 године. Процесом еквиваленције кандидат је прешао 2021. године на Факултет за финансије, банкарство и ревизију, студијски програм Међународна трговина и бизнис на III

годину где је ушао у процедуру пријаве и израде докторске дисертације. Током своје радне каријере, као приватник бавио се бизнисом у грађевини и трговини, а 1992. године основао је фирму Домино са седиштем у Новом Саду. То му је веома помогло да се усавршава и током своје каријере више пута трансформише ово предузеће. Кандидат је добитник престижних признања Регионалне привредне коморе и Покрајинског извршног већа, као појединац из области предузетништва. Предузеће које је основао у свом саставу има осам изложбених продајних салона са магацинским просторима, од којих три у Новом Саду, и по један у Сомбору, Суботици, Кокинди, Зрењанину и Београду. Друштвено је веома одговоран, запошљава велики број људи (око 60 запослених), међу којима су и особе са инвалидитетом. Велики је заљубљеник у спорт, који помаже кроз различите видове спонзорства, научне скупове и конференције.

Библиографија докторанда обухвата следеће радове:

1. **Предојевић, Б.** и Баришић, М. (2008): Лидери промена, IV Међународна конференција Менаџмента у спорту, Београд. (М33)
2. Риђошић, Ц., Јелкић З. и **Предојевић, Б.** (2008): Креативност лидера у Ф.К. Војводина Нови Сад, IV Међународна конференција Менаџмента у спорт, Београд. (М33)
3. **Предојевић, Б.** и Риђошић Ц. (2010): Проактивистички и интерактивистички стил менаџмента као неопходан услов развоја спортског менаџмента. ЕЦПД. Херцег Нови (М33).
4. Риђошић, Ц. Самарцић, Б. и **Предојевић, Б.** (2009): Улога лидера у савременим привредним кретањима у будућности. Бања Врућица, Република Српска. (М33)
5. Васић, Г. и **Предојевић, Б.** (2007): Слободно време и физичка активност. ФАМ Нови Сад. (М63)
6. **Предојевић, Б.**, Веселиновић, Ј., Мачванин, Н., Јовановић, Л. (2022): Избор корективних акција успешног предузетника у превазилажењу економске кризе, ECOLOGICA 29(107): 463-468. <https://doi.org/10.18485/ecologica.2022.29.107.22> (М51)
7. Balaban, S., **Predojević, B.**, Veselinović, J. and Mitić, M. (2023): The impact of the global economic crisis on the financial performance of small and medium enterprises in the Republic of Serbia, Megatrend Revija – u štampi

1. Предмет и циљ докторске дисертације

1.1. Одређивање предмета истраживања

Предуслов за остваривање одрживог друштвено-економског развоја је развој привреде, која своју дугорочну конкурентност гради на приватној предузетничкој иницијативи, знању, примени нових технологија и иновативности.

Стратегија развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности утврђује оквир, циљеве, приоритете и мере за унапређење развоја малих и средњих предузећа и предузетништва кроз креативан и квалитативно осавременењен одговор предузетника у кризним временима и периодима.

Предмет ове докторске дисертације односи се на унапређење услова за развој и конкурентност малих и средњих предузећа предузетника, као и на креативни, ситуациони и стратегијски одговор предузетника предузећа на услове глобалне економске кризе.

С обзиром да политика развоја предузетништва и конкурентности има елементе прилагодљивости кризним ситуацијама, ситуациони и стратегијски приступ решавањима новонасталих проблема условљених глобалним феноменима намеће улогу савременог предузетника као особе која преузима ризик и проналази адекватна организациона и финансијска решења у циљу одржавања рентабилности и ликвидности система којим управља.

Теоријско одређење предмета истраживања

Значај и улога креативног предузетника као доминантног предуслова за проналажење адекватног решења за излазак из кризе је фундаментална, као и његов утицај на новостворену вредност и пословну активност предузећа у кризном периоду. Сви ови параметри указују да је предузетништво развојна шанса малих и средњих предузећа за повећање конкурентности на тржишту како би се ниво функционалности и ликвидности предузетничког подухвата остварио у најбољој могућој мери.

Операционално одређење предмета истраживања

Сврха предметног истраживања је емпиријска провера теоријских модела о месту и улози менаџера и лидера у адекватном и креативном одговору на услове глобалне кризе. Истраживање је реализовано анкетом и компарацијом, као примењеним методама истраживања. Определили смо се за спровођење затворене анкете, са субјективним чињеничним садржајем и личним начином одговарања.

Анкета се односи на дефинисање стилова менаџмента и лидерства. У поступку концепирања анкете извршено је такво груписање питања да се добију тачни и целовити одговори о стилу лидерства заступљеном у посматраним предузећима. Питања се односе на инструменте лидерства као што су: моћ, мотивација,

комуницирање и тимски рад. Испитаници су дужни да се одреде за једну тврдњу која највише одговара опису њиховог понашања у процесу руковођења.

У раду ће компаративној финансијској анализи бити подвргнути финансијски извештаји (биланси стања и биланси успеха) два предузећа која спадају у категорију малих и средњих предузећа. Анализа ће се извршити на основу рачуна бројева помоћу којих ће се у везу доводити појединачне билансне ставке у циљу пружања адекватног одговора на постављене хипотезе.

Временско одређење предмета истраживања – финансијски извештаји посматраних предузећа анализирају се у периоду од 2014. до 2021.

Просторно одређење предмета истраживања односи се на територију АП Војводине, будући да се на територији покрајине налазе седишта посматраних предузећа, која већи део свог пословања обављају управо на поменутој територији.

Дисциплинарно одређење предмета истраживања - одређење предмета истраживања је интердисциплинарно и односи се на менаџмент, предузетништво, лидерство, финансије и статистику.

2. Циљеви истраживања

Научни циљ истраживања

Научни циљ истраживања је да се теоријски дефинише значај и улога менаџера и лидера као доминантних чинилаца у превазилажењу проблема које собом носи глобална економска криза и са којом се суочавају готово сва мала и средња предузећа.

У складу са постављеним научним циљем дефинисана су и следећа истраживачка питања на које ће покушати да се да валидан одговор кроз предметно истраживање ове докторске дисертације:

- Који су стилови лидерства доминантни у посматраним предузећима
- Ко се налази на руководећим положајима
- Да ли је одговор менаџера посматраних предузећа адекватан у условима глобалне економске кризе

Друштвени циљ истраживања

Друштвени циљ истраживања је сагледавање ефеката и резултата рада малих и средњих предузећа у условима глобалне економске кризе. Бројни проблеми у привреди и окружењу се крију под оправдањима ефеката транзиције, кризе, ризика и сличних фактора који посредно поништавају склоност ка предузетничкој иницијативи.

Да би се мотивисали предузетници да реализују своје пословне идеје, морају бити

дубоко упознати са темама и актуелностима у вишеслојним сферама менаџмента, економије и финансија. Квалитет и брзина промена и прилагођавања окружења предузетништву утиче на диманику и квалитет структурних промена у малом и средњем сектору. Скреће се пажња да је бизнис малих и средњих предузећа специфична шанса која у економском смислу има доста другачију улогу од великих предузећа и да их није лако заменити као што би се могло претпоставити. Креативан одговор предузетника даје јаку димензију рада малим и средњим предузећима и потврђује решеност ка проналажењу адекватних одговора на глобалну кризу у којој се и даље налазимо

Финансијска анализа има за циљ да одговори на питање да ли су ликвидност, активност и рентабилност малих и средњих предузећа угрожени појавом глобалне кризе. На основу компаративне анализе показатеља финансијске структуре у раду ће такође бити разматрано да ли су се посматрана предузећа додатно задужила у периоду глобалне економске кризе.

3. Основне хипотезе од којих се полази у истраживању

Широм света, предузећа се суочавају са све бржим променама које је готово немогуће предвидети. Ма како успешно деловала, готово сва предузећа се суочавају са дубоком економском кризом, па је због тога хипотетички оквир ове докторске тезе детерминисан следећим хипотезама:

ГЛАВНА ХИПОТЕЗА:

X0: Одговор менаџера посматраних малих и средњих предузећа на услове глобалне економске кризе је адекватан и креативан

ПОСЕБНЕ ХИПОТЕЗЕ се односе на посебне чиниоце предмета истраживања. Предметно истраживање фокусирано је на проверу следећих посебних хипотеза:

X1: Највећи број менаџера различитих нивоа у посматраним предузећима припада категорији консултативних лидера

X2: На руководећим положајима у посматраним предузећима највише је мушкараца са високом стручном спремом

X3: Износ који на име спонзорстава издвајају посматрана предузећа није се значајно променио у условима глобалне економске кризе

X4: Ликвидност посматраних предузећа није угрожена појавом глобалних економских криза

X5: Пословна активност посматраних предузећа се није смањила у периоду кризе

X6: Рентабилност предузећа остала је на задовољавајућем нивоу у доба економске кризе

X7: Посматрана предузећа се нису прекомерно задужила у условима глобалне економске кризе

У складу са помоћним, дефинисане су и следеће ПОЈЕДИНАЧНЕ ХИПОТЕЗЕ:

X1a: Највећи број менаџера различитих нивоа у посматраним предузећима припада категорији консултативних лидера

X1b: Највећи број менаџера различитих нивоа у посматраним предузећима припада категорији ауторитативних лидера

X1в: Највећи број менаџера различитих нивоа у посматраним предузећима припада категорији партиципативних лидера

X2a: На руководећим положајима у посматраним предузећима највише је мушкараца са високом стручном спремом

X2b: На руководећим положајима у посматраним предузећима највише је мушкараца са средњом стручном спремом

X2в: На руководећим положајима у посматраним предузећима највише је жена са високом стручном спремом

X2г: На руководећим положајима у посматраним предузећима највише је жена са средњом стручном спремом

X3a: Износ који на име спонзорстава издвајају посматрана предузећа у условима глобалне економске кризе није се значајно променио

X3b: Износ који на име спонзорстава издвајају посматрана предузећа у условима глобалне економске кризе се значајно променио

X4a: Показатељи ликвидности нису опали испод нивоа који би угрозио измиривање краткорочних обавеза у периоду кризе

X4b: Показатељи ликвидности су опали испод нивоа који би угрозио измиривање краткорочних обавеза опали у периоду кризе

X5a: Показатељи обрта посматраних предузећа нису значајније смањени у периоду кризе у односу на претходне године

X5b: Показатељи обрта посматраних предузећа су значајније смањени у периоду кризе у односу на претходне године

X6a: Показатељи рентабилности нису у великој мери редуковани у периоду кризе

X6b: Показатељи рентабилности су у великој мери редуковани у периоду кризе

X7a: Показатељи финансијске структуре показују да није повећан ниво коришћења туђег капитала у структури капитала посматраних предузећа

X7b: Показатељи финансијске структуре показују да је повећан ниво коришћења туђег капитала у структури капитала посматраних предузећа.

4. Методе које ће се у истраживању применити

У изради ове докторске дисертације биће коришћене дескриптивни метода, метода анализа, статистичка анализа и компаративни метод. Дескриптивна метода је једна од квалитативних метода коришћених у истраживању чији је циљ процена неких карактеристика одређене популације или ситуације. У описном истраживању, као што назив говори, циљ је описати стање и / или понашање низа променљивих. Дескриптивна метода води истраживача током научне методе у потрази за одговорима на питања као што су: ко, шта, када, где, без обзира на то зашто. Метода анализе је поступак научног истраживања и објашњења стварности путем рашчлањивања сложених мисаоних творевина (појмова, судова и закључака) на њихове једноставније саставне делове и елементе и изучавање сваког дела (и елемента) за себе и у односу на друге делове, односно целине. Статистичка анализа представља скуп метода којима се врши израчунавање, приказивање и описивање основних карактеристика статистичких серија. Статистичка анализа има задатке да групише и сређује статистичке податаке, да приказује статистичке податаке и да одређује основне показатеље статистичких серија. Компаративни метод је метод упоређивање различитих карактеристика објеката, појава, догађаја и утврђивање њихових сличности и разлика.

5. Очекивани резултати и научни допринос

Очекивани резултати спроведене компаративне финансијске анализе треба да покажу ниво, адекватност и креативност одговора менаџера посматраних малих и средњих предузећа на услове глобалне економске кризе.

Износ и квантитет спонзорстава у условима глобалне економске кризе дају нам за право да констатујемо начин на који су креативни менаџери одговорили на кризну ситуацију и какав је ниво кризног менаџмента имплементиран у руковођење предузетничким подухватима у турбулентним ситуацијама.

Улога кризног менаџмента као скупа функција или процеса има за циљ да идентификује, изуче и предвиди могуће кризне ситуације и успостави посебне начине које ће предузећу омогућити са спречи кризу или да се са њом избори и да је превазиђе, уз минимизирање последица њеног дејства и што бржи повратак у нормално стање што у овом нашем случају даје могућност креативном предузетнику да пронађе адекватан одговор на новонасталу ситуацију.

Дизајнирање поступака и одлука које утичу на ток кризе и, припрема мере и адекватног распоређивања ресурса за њено савладавање представљају врло важан елемент деловања креативног предузетника у времену глобалне економске кризе.

Очекивани резултати спроведене финансијске анализе треба да буду у складу са основном претпоставком да су креативни менаџери посматраних предузећа адекватно одговорили на услове глобалне финансијске кризе. С тим у вези, могуће је успоставити смернице за будућност и успоставити одређени модел понашања у кризним ситуацијама, што се може сматрати како практичним тако и научним доприносом.

6. Сажет опис садржаја (структуре по поглављима)

САДРЖАЈ:

I Увод

- 1.1. Предмет и циљеви истраживања
- 1.2. Дефинисање истраживачких хипотеза
- 1.3. Методологија и узорак истраживања

II Теоријске основе истраживања

- 2.1. Креативност као исходиште промена
  - 2.1.1. Модел планирања организационих промена
  - 2.1.2. Имплементирање промена
  - 2.1.3. Креативни одговор на промене

- 2.2. Примена креативни промена менаџера у условима организационог дизајна
- 2.2.1. Модели организационог дизајна у предузетништву
- 2.2.2. Фактори избора организационе структуре предузећа
- 2.3. Појам финансијске анализе
- 2.3.1. Показатељи ликвидности
- 2.3.2. Показатељи активности
- 2.3.3. Показатељи структуре финансирања
- 2.3.4. Показатељи рентабилности
- 2.3.5. Показатељи тржишне вредности

III Део: Истраживачки део

- 3.1. Анкета-примењени метод истраживања – тест за дефинисање стилова лидерства и менаџмента
- 3.2. Финансијска анализа посматраних предузећа
- 3.2.1. Израчунавање показатеља ликвидности
- 3.2.2. Израчунавање показатеља активности
- 3.2.3. Израчунавање декомпоноване стопе рентабилности
- 3.2.4. Израчунавање показатеља финансијске структуре
- 3.3. Корелација посматраних показатеља финансијске анализе

IV Резултати спроведеног истраживања

- 4.1.Анализа резултата добијених путем анкете – теста за дефинисање стилова лидерства и менаџмента
- 4.2.Анализа показатеља ликвидности
- 4.3.Анализа показатеља активности
- 4.4.Анализа рентабилности
- 4.5.Анализа финансијске структуре
- 4.6.Анализа корелационе матрице

V Закључак

- 5.1.Општи закључци и доприноси истраживања
- 5.2.Лимити истраживања
- 5.3.Предлози за даља истраживања

Литература

Докторска дисертација ће бити подељена на шест делова.

Прво део обухвата садржај рада, предмет и циљеви истраживања, дефинисање истраживачких хипотеза, методологију израде рада и узорке истраживања

Други део представља теоријске основе истраживања, креативност лидера и моделе планирања организационих промена, њихову имплементацију, као и улогу

менаџерских вештина у условима организационог дизајна у посматраним предузећима и финансијске анализе кроз показатеље структуре и тржишне вредности.

Трећи део је истраживачки део који се спроводи кроз анкету-примењени метод истраживања – тест за дефинисање стилова лидерства и менаџмента и финансијску анализу посматраних предузећа.

Четврти део показује и доноси резултате спроведеног истраживања, анализу резултата добијених путем анкете, као и анализу показатеља ликвидности, активности, рентабилности, финансијске структуре и корелационе матрице.

Пети део је везан за закључке, доприносе самог истраживања, као о лимите и предлоге за даља истраживања на ову и сличне тематике.

Шести део је део који приказује преглед коришћене литературе.

7. Литература

1. Adhikari, H. P., Krolikowski, M. V., Malm, J. and Sah, N. B. (2021) Working capital (mis)management, *Accounting & Finance*, 61(1): 727-761.
2. Ahmad, A., Bino, A., Tayeh, M. and McMillan, D. (2021) Has the current global financial crisis significantly affected momentum profitability? *Cogent Business & Management* 8(1).
3. Albijanić, M. (2016). *Strategijski menadžment*. Beograd: Univerzitet Singidunum.
4. Alexander, J. (2018) *Financial Planning & Analysis and Performance Management*, John Wiley & Sons, Inc.
5. Aničić J., Čekerevac Z. (2011). *Ekonomska politika i preduzetništvo- raskorak između postavljenih ciljeva i ostvarenih rezultata*, *Ekonomski vidici*, XVI, 1/2011, Beograd, str. 63-77.
6. Atkinson, R.D., and Ezell, S.J. (2014). *Економика иновација. Утрка за глобалну предност*. Неум: Наклада Мате д.о.о.
7. Balaban, S. (2022) *Poslovne finansije*, Alfa BK Univerzitet, Beograd
8. Balaban, S., Predojević, B., Veselinović, J. and Mitić, M. (2023) The impact of the global economic crisis on the financial performance of small and medium enterprises in the Republic of Serbia, *Megatrend Revija* – u štampi
9. Baručić, A., & Umihanić, B. (2016). Entrepreneurship education as a factor of entrepreneurial opportunity recognition for starting a new business. *Management*, 21(2), 27-44.

10. Begović, B. i Pavić, V., (2012), Uvod u pravo konkurencije, Pravni fakultet Univerzitet u Beogradu, Beograd.
11. Belbin, R. M. (2013). *The Coming Shape of Organization*, 1st edition, Routledge, UK.
12. Bigel, K. S. (2022) *Introduction to Financial Analysis*, Open Touro
13. Bigio, S. (2015) Endogenous Liquidity and the Business Cycle, *The American Economic Review* 105(6): 1883-1927.
14. Bobić, D. (2017). *Preduzetništvo mladih u Srbiji*. Centar za visoke ekonomske studije (CEVES). Beograd. Preuzeto 05.10.2022. sa <http://ceves.org.rs/wp-content/uploads/2022/10/Mapiranje-prepreka-za-preduzetni%C5%A1tvo-mladih.pdf>
15. Bongini, P., Cucinelli, D., Di Battista M. L. and Nieri, L. (2019) Profitability shocks and recovery in time of crisis evidence from European banks, *Finance Research Letters*, 223-239.
16. Cerović, S., Stanisić, N., Radojević, T. & Radović, N. (2014). The Impact of Ownership Structure on Corporate Performance in Transitional Economies. *Amfiteatru Economic*. Vol. 7, No. 38, str. 441-454.
17. Cespa, G. and Foucault, T. (2014) Illiquidity Contagion and Liquidity Crashes, *The Review of Financial Studies* 27(6): 1615-1660.
18. Cohen, J., Cohen, P., West, S. G. and Aiken, L. S. (2013) *Applied Multiple Regression/Correlation Analysis for the Behavioral Sciences*, Routledge
19. Correa-Caro, C., Medina, L., Poplawski Ribeiro, M. and Sutton, W. B. (2018) Fiscal stimulus impact on firms' profitability during the global financial crisis, IMF Working Paper No. 2018/251
20. Coutler, M. (2010). *Strategijski menadžment na delu*, Data status Beograd.
21. Cvetanović, S., Sredojević, D. (2012). Koncept nacionalnog inovacionog sistema i konkurentnost privrede, *Ekonomske teme*, Ekonomski fakultet u Nišu, Niš, broj 2, 167-185.
22. Cvijanović D. (2014). *Mala i srednja preduzeća - ključ uspeha u klsterskom povezivanju*, institut za ekonomiku poljoprivrede, Beograd.
23. Cvijanović D., Mihailović B. (2010). *Menadžment i marketing uslužnog sektora*, Institut za ekonomiku poljoprivrede, Beograd.
24. Cvijić, M., Borocki, J., Lalić, D. (2012). Otvoreni modeli inovacija, inovacije i preduzetništvo: alati za uspeh na tržištu EU, *Zbornik radova*, Univerzitet Singidunum, Fakultet za ekonomiju, finansije i administraciju i Centar za promociju nauke, 50-64, Beograd.
25. Čačić, K. (2010). *Poslovanje hotelskih preduzeća*. Beograd: Univerzitet Singidunum.
26. Čekić-Marković, J. (2015). *Preduzetničko obrazovanje- Komparativni pregled obrazovnih politika, modela i prakse*. Beograd: Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva, Vlada republike Srbije. Preuzeto 17.10.2022. godine sa http://socijalnouklucivanje.gov.rs/wpcontent/uploads/2016/03/Preduzetnicko_obrazovanje%E2%80%93Komparativni_pregled.pdf.
27. Čizmić E., Crnkić K. (2012). *Strateško preduzetništvo*, Ekonomski fakultet Sarajevo, str. 28,128.
28. Čelić, Đ. (2016). Ključni faktori uspešnosti malih i srednjih preduzeća u uslovima

29. Demirguc-Kunt, A., Martinez-Peria, M. S. and Tressel, T. (2015) The Impact of the Global Financial Crisis on Firms' Capital Structure. Policy Research. Working Paper No. 7522. World Bank, Washington DC.
30. Denčić-Mihajlov, K. (2014) Profitability during the financial crisis: evidence from the regulated capital market in Serbia, *South-Eastern Europe Journal of Economic* 1: 7-33. DOI: <http://dx.doi.org/10.28991/esj-2019-01201>.
31. Drobnyak, S. (2015). Doktorska disertacija, Uticaj fleksibilnosti i reaktivnosti preduzećana efikasnost i efektivnost kriznog menadžmenta, Univerzitet u Novom Sadu Fakultet Tehničkih Nauka, Novi Sad Srbija.
32. Dubina, I.N. (2013). Creativity Management Optimization. In: Carayannis, E.G. (eds) *Encyclopedia of Creativity, Invention, Innovation and Entrepreneurship*. Springer, New York, NY. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-3858-8_43
33. Dukić D., Milivojević T., Vukotić S. (2010). Poslovni i personalni vrednosni kriterijumi preduzetnika i menadžera malih i srednjih preduzeća, *Zbornik radova, MKSM – Majska konferencija o strategijskom menadžmentu – Kladovo*, 30. maj - 01. jun 2010, str. 220-231.
34. Đuričin, D., Janošević, S. i Kaličanin, Đ. (2013). *Menadžment i strategija*, Čigura Print, Beograd.
ECOLOGICA 29 (107): 463-468. <https://doi.org/10.18485/ecologica.2022.29.107.22>
35. Erdeljan, Z. (2017). Zadovoljstvo korisnika. Retrieved from: <https://www.scribd.com/document/369517067/Zadovoljstvo-korisnika>.
36. Erfani, G. R. and Vasigh, B. (2018) The impact of the global financial crisis on profitability of the banking industry: a comparative analysis, *Economies* 6(4).
37. Erić, D., Beraha, I., i dr. (2012). *Finansiranje malih i srednjih preduzeća u Srbiji*, Institut ekonomskih nauka, Privredna komora Srbije, Beograd.
38. Evans, H. R. (1996) An Analysis of Criterion Variable Reliability in Conjoint Analysis, *SAGE Journals* 82(3).
39. Fareed, Z., Ali, Z., Shahzad, F. and Nazir, M. I. (2016) Determinants of profitability: Evidence from power and energy sector, *Studia UBB Oeconomica*, 61, 3: 59-78. <https://doi.org/10.1515/subboec-2016-0005>
40. Ferguson, N., (2016), *Velika degeneracija, kako se institucije raspadaju i ekonomije propadaju*, Biblioteka Posebna Izdanja, Beograd.
41. Filipovic, M., Nikolic, M., Katic, G. (2013). Developing a knowledge-based economy as a factor to raise the competitiveness of the Serbian economy, *EACES Workshop Competitiveness of Firms, Industries and Countries - Cause and Solution of European Crises*, Faculty of Economics - University of Belgrade and European Association for Comparative Economic Studies (EACES), Belgrad.
42. Filipović S, Kisić-Zajčenko S., Cvijović J., Reljić M. (2016). *Analiza regulatornog okvira*
43. Ford, M. W. (2015). Supply chain quality management and environmental uncertainty: A contingency perspective. *Quality Management Journal*, 22(4), 54-65.
44. Franceschetti, B. M. (2018) *Financial Crises and Earning Management Behaviour*, Springer

45. Galbraith, J. (2014). *Designing Organizations: Strategy, Structure and Process at the Business Unit and Enterprise Levels*. San Francisco: Jossey Bass.
46. GFA Consulting Group, (2013). Vodič za preduzeća, Utvrđivanje inovacionih potreba i definisanje inovacionih prioriteta, Program integrisane podrške inovacijama (IISP).
47. Gharaibeh, O. K. and Khaled, M. H. B. (2020) Determinants of profitability in Jordanian services companies. *Investment Management and Financial Innovations*, 17(1), 277-290. [https://doi.org/10.21511/imfi.17\(1\).2020.24](https://doi.org/10.21511/imfi.17(1).2020.24)
48. Grubić Nešić, L.(2013).Upravljanje ljudskim resursima, FTN,Univerzitet u Novom Sadu.
49. Guilford, J. P. (1953) The correlation of an item with a composite of the remaining items on a test. *Educational and Psychological Measurement*, 13, 87-93.
50. Hadd, R. A. and Rodgers, J. L. (2021) *Understanding Correlation Matrices (Quantitative Applications in the Social Sciences)*, 1st Edition, SAGE Publication Inc.
51. Hadžić, M, and Pavlović, P. (2018). Serbia: Entrepreneurs Recognized Improved Environment for Business, ERENET Profile, 13(1), pp. 51 – 56. ISSN 1789-624X
52. Hadžić, M. and Pavlović, P. (2019). Rethinking Strategy for SMEE Support in the Light of the Entrepreneurial Ecosystem, *Emerging Science Journal*, 3(6), pp. 389 – 394.
53. Hinkle, D. E., Wiersma, W. and Jurs, S. G. (2003) *Applied Statistics for the Behavioral Sciences*. Boston, MA: Houghton Mifflin Company
54. Hossain, I. and Alam, J. (2019) The Relationship between Liquidity and Profitability in Emerging Countries: Evidence from Bangladesh, *Journal of Finance and Accounting* 7(1), 22-27.
http://www.ecinst.org.rs/sites/default/files/analiza_regulatornog_okvira_preduzetnistva_va_tri_najperspektivnije_delatnosti_sa_predlogom_pojednostavljenja_poslovanja_za_mlade_preduzetnike_finalna_verzija.pdf.
55. Ivanko Š. (2013). „Modern Theory of Organization“ , Univerzitet u Ljubljani, Fakultat za javnu administraciju.
56. Ivanović-Đukić, M., i Radosavljević, M. (2018). *Preduzetnički proces*. Niš: Ekonomski fakultet Univerziteta u Nišu.
57. Ivkov D., Anđelković S. (2013). *Analiza poslovnih performansi korporacija*,Univerzitet Union - Nikola Tesla, Beograd.
58. Jeston, J., & Nelis, J.(2014). *Business process management*. Routledge.
59. Jovanović, D., & Milenković, N. (2017). Upravljanje procesima i integrisanim sistemima menadžmenta. *Vojno delo*, 6, 424-435. doi: 10.5937/vojdelo1706424J
60. Khodavandloo, M., Zakaria, Z. and Nassir, M. A. (2017) Capital structure and firm performance during global financial crisis, *International Journal of Economics and Financial Issues* 7(4): 498-506.
61. Kisić, S., & Petković, S. (2019). Entrepreneurship education aimed at developing the skills for the fourth industrial revolution. *Ekonomika preduzeća*, 67(1-2), 147-166.
korektivnih akcija uspešnog preduzetnika u prevazilaženju ekonomske krize
62. Kostić, M, (2018), *Teorijsko-metodološka analiza uslova konkurencije u antimonopolskoj politici*, Ekonomski fakultet Univerzitet u Kragujevcu.

63. Krasulja, D. i Ivanišević, M. (2006) *Poslovne finansije*, CID, Ekonomski fakultet, Beograd.
64. Krstić, B. and Sekulić, V. (2013). Upravljanje performansama preduzeća, Niš: Ekonomski fakultet.
65. Laketa M., Laketa L. (2013). Klasteri kao model povezivanja malih i srednjih preduzeća u funkciji oživljavanja privrede Srbije, *EMC Review*, Godina III Broj II, Banja Luka, str. 200-215.
66. Lang, M. and Maffett, M. (2011) Transparency and Liquidity Uncertainty in Crisis Periods, *Journal of Accounting and Economics*, 52(2): 101-125.
67. Lessamblo, F. I. (2018) *Financial Statements: Analysis and Reporting*, Springer International Publishing
68. Li et. al. (2019). Ranking of Risks for Existing and New Building Works. *International Sustainability* 10: 2863.
69. Libetarijanski klub (LIBEK), (2015). Istraživanje: Preduzetnička kultura mladih.
70. Löser, F. (2015). *Strategic Information Systems Management: Enhancing Firm Competitiveness with Green IS*. Berlin: Universitätsverlag der TU Berlin.
71. Mašić, B., Babić, L., Boljanović Đorđević, J., Dobrijević, G. and Veselinović, DS. (2010). *Strategijski menadžment*. Beograd: Univerzitet Singidunum.
72. Mazanec, J. (2022) The Impact of Working Capital Management on Corporate Performance in Small–Medium Enterprises in the Visegrad Group. *Mathematics*, 10, 951. <https://doi.org/10.3390/math10060951>
73. Mazlumi, N., Zamani, M., Syed, N., Mir, A., Rabbani, A. (2014). The relationship between organizational learning, continuous improvement and organizational trust and organizational performance (companies representing insurance services), *Insurance Research*, the twenty- ninth, No. 2, pp. 182-163.
74. Mazzucato, M. (2013). *The Entrepreneurial State*. Anthem Press: London.
75. Mazzucato, M. (2016). An Entrepreneurial Society Needs an Entrepreneurial State, *Harward Business Review*, <https://hbr.org/2016/10/an-entrepreneurial-society-needs-an-entrepreneurial-state>, Preuzeto 22.10.2022.
76. Mejorado, A. and Roman, M. (2014) Profitability and the great recession: the role of accumulation trends in the financial crisis, Taylor & Fransis eBook, Routledge
77. Melicher, R. W. and Norton, E. A. (2017) *Introduction to Finance*, 16th Edition, John Wiley & Sons, New Jersey.
78. Mijić, K., Nuševa, D. and Jakšić, D. (2018) The Determinants of SMEs profitability in the wholesale and retail sector in Serbia, *Teme*, XLII, 1. <https://doi.org/10.22190/TEME1801097M>
79. Milivojević T., Vukotić S. (2010). Multidimenzionalni pojam poverenja u kontekstu krize i razvoja, Naučni skup – Kriza i razvoj, Institut društvenih nauka, Centar za ekonomska istraživanja, Proceedings, 03. juni, Beograd, str. 533-541.
80. Milošev, I. (2021) The Impact of Working Capital Management on Profitability of Large Firms in Serbia, *Business Economics* 2: 1-18.
81. Myers, C. S. and Rajan, G. R. (1998) The Paradox of Liquidity, *The Quarterly Journal of Economics* 113(3): 733-771.

82. Nanda, S. and Panda, A. K. (2018) The determinants of corporate profitability: an investigation of Indian manufacturing firms, *International Journal of Emerging Markets* 13(1): 66-86.
83. Nikolić, S.T., Gradojević, N., Đaković, V., Mladenović, V., Stanković, J. (2017).
84. Northouse, P. (2012.), *Introduction to leadership: concepts and practice*, 2nd ed., Western Michigan University, SAGE Publications, Inc.
85. Northouse, P. (2020). *Introduction to Leadership: Concepts and Practice*, 5th edition, SAGE Publications, Thousand Oaks City.
86. Novaković, M. (2019). Podrška preduzetničkom rastu kroz raznovrsnije vidove finansiranja, *Razvijenost različitih klasa investitora u Srbiji*, *Biznis i Finansije*, 165. Beograd: Novinsko izdavačko preduzeće BIF Press d.o.o.
87. Paunović, G. (2017). Uloga malih i srednjih preduzeća i preduzetništva u razvoju nacionalnih ekonomija. Pregledni rad. U: *Ekonomija i praksa Godina X broj 1*, UDK: 334.012.63/.64:338.1. Preuzeto sa https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/2217-5458/2017/2217_54581701044P.pdf
88. Pavone, P. and Migliaccio, G. (2021) Profitability of the Italian farming companies and the impact of financial crisis: a quantitative research using accounting data, *International Journal of Business Performance Management* 22(4): 394-425.
89. Peterson Drake, P. and Fabozzi, F. J. (2012) *Analysis of Financial Statements*, 3rd Edition, Wiley.
90. Petković, S., Berberović, Š. (2013). *Ekonomika i upravljanje malim i srednjim preduzećima*. Banja Luka: Ekonomski fakultet Univerziteta u Banja Luci.
91. Pivašević, J., Hafner, P., (2013), *Institucionalna dimenzija održivog razvoja*, Škola biznisa, br. 3-4, Novi Sad, poslovanja za mlade, preduzetnike. Beograd. Ekonomski institut. Preuzeto 14.10.2022.
92. Prasad, D., Puri, Y. R. and Jain, R. (2015) Return to profitability after a financial crisis, *The International Journal of Business and Financial Research* 9(1): 89-101.
93. Predojević, B. i Barišić, M. (2008): *Lideri promena*, IV Međunarodna konferencija Menadžmenta u sportu, Beograd.
94. Predojević, B., Veselinović, J., Mačvanin, N., Jovanović, L. (2022): Izbor korektivnih akcija uspešnog preduzetnika u prevazilaženju ekonomske krize, *ECOLOGICA* 29 (107): 463-468. <https://doi.org/10.18485/ecologica.2022.29.107.22>.
95. Rajić, Lj. (2019). Unapređenje procesa nabavke u preduzeću „TIM-COP“. Zbornik radova Fakulteta tehničkih nauka, 34(9), 894-897. <https://doi.org/10.24867/02GI25Rajic>.
96. Robbins, S., Coulter, M. (2017). *Management*, 14th edition, Pearson, New York.
97. Sallis, E. (2014). *Total quality management in education*. Routledge.
98. Samonas, M. (2015) *Financial Forecasting, Analysis, and Modelling*, John Wiley & Sons Ltd.
99. Shahid, A., & Azhar, S.M. (2013). Gaining employee commitment: Linking to organizational effectiveness. *Journal of Management Research*, 5, 250-268.
100. Shalley, C. E. and Breidenthal, A. P. (2019) *Creativity*. DOI: 10.1093/obo/9780199846740-0035

101. Slemp, G.R., Kern, M.L., Patrick, K.J., & Ryan, R.M. (2018). Leader autonomy support in the workplace: A meta-analytic review. *Motivation and Emotion*, 42(5), 706-724.
102. Spitsin, V., Ryzhkova, M., Vuković, D. and Anokhin, S. (2020) Companies profitability under economic instability: evidence from the manufacturing industry in Russia, *Journal of Economic Structures*, 9
103. Stojanović, V. (2016). Marketing - menadžment istraživanja- drugo, revidirano izdanje - Evropski defnologija centar za naučna, politička, ekonomska, socijalna, bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja, Banja Luka, Udruženje nastavnika i saradnika Univerziteta u Banjoj Luci.
104. Subramanyam, K. R. (2014) Financial statement analysis, McGraw Hill
The marketing entrepreneurship paradox: A frequency-domain analysis, *E&M: Economics & Management*, 20 (3), 207-218. <http://dx.doi.org/10.15240/tul/001/2017-3-014>.
105. Thomas, K. (2014). The Role of SMEs in Employment Creation and Economic Growth in Selected Countries. 26.10.2022. ca
www.ijern.com/journal/2014/December-2014/39.pdf
106. Todorović, M. i Ivanišević, M. (2018) *Poslovne finansije*, CID Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.
107. Tonkham, M.R. (2013). The road to magnet: Encouraging transformational leadership. *AORN Journal*, 98, 186-188.
108. Tseng, S.M., & Lee, P.S. (2014). The effect of knowledge management capability and dynamic capability on organizational performance. *Journal of Enterprise Information Management*, 27(2), 158-179.
109. Veselinović, J. (2012). Menadžment sportske organizacije, Sportski savez Srbije, Beograd.
110. Vučićević, D. (2012) Teorijski aspekti i osnovne pretpostavke finansijske analize, *Škola biznisa*, 2: 82-96.
111. Vučinić, D. (2008). Finansijski aspekti kreiranja vrednostipreduzeća. Beograd: BMS.
112. Vuković, B. and Jakšić, D. (2019) The effect of working capital management on profitability evidence from Southern Europe, *Economics of Agriculture*, 66(1): 159-172.
113. Waari, D. (2018). The Effect of Customer Satisfaction on Customer Loyalty: The Moderation Roles of Experiential Encounter And Customer Patronage. *SSRN Electronic Journal*.doi: 10.2139/ssrn.3393066
114. Wheelen, T. L., Hunger, J. D., Hoffman, A. N., & Bamford, C. E. (2018). Strategic management and business policy: globalization, innovation, and sustainability, 001-178. Edition Pearson, México DF.
115. Zakon o računovodstvu (Sl. glasnik RS, 62/2013)
116. Živković, S. (2011). *Poslovne i berzanske finansija*" FTB, Beograd.

117. Živković, S. (2012). Comparative analysis of Leadership as a process leader and as a person, Druga međunarodna konferencija "Ekonomija i menadžment zasnovani na novim tehnologijama", Emont, str. 459-463.
118. Živković, S. (2012). Upravljanje strateškim promenama u savremenim organizacijama, časopis „Ekonomika“ br.3/2012 str. 67, Niš.
119. Živković, S. and Živković A. (2012). Upravljanje korporativnom kulturom kao ključnom determinantom organizacionog ponašanja, Glasnik za društvene nauke, Beograd.
120. Živković, S.(2010). Perspektive i koncepti dizajniranja savremenih organizacija, časopis Lider-Direktor, godina IV, br. 14, str. 33-36.
121. Živković, S.(2012). Nacionalna kultra i liderstvo, VII Međunarodna konferencija, Menadžment u sportu, Beograd.
122. Živković, S.(2012).Modern concepts and trends of leadership – Leadership and teamwork, Druga međunarodna konferencija "Ekonomija i menadžment zasnovani na novim tehnologijama", Emont, str. 463-457.
123. Životić,D., & Veselinović, J. (2018). Modeli funkcija u sportskom menadžmentu,Fakultet za menadžment u sportu, Beograd,. Reprint izdanje.
124. Kafetzopoulos, D., & Psomas, E. (2016). Organisational learning, non-technical innovation and customer satisfaction of SMEs. International Journal of InnovationManagement,20(3), 1650041. <https://doi.org/10.1142/S1363919616500419>.

8. Закључак

На основу целокупне анализе, Комисија констатује да је докторска дисертација кандидата Божа Предојевића под називом „Креативни одговор предузетника малих и средњих предузећа на услове глобалне економске кризе“, адекватно постављена према одобреној концепцији. Предложена тема и у теоријском и емпиријском погледу даје оригиналан научни допринос развоју предузетништва и доноси савремене предлоге и одговоре предузетника у условима криза и економских потешкоћа. Обзиром да је тема веома актуелна, оригинална, конкретно и систематично методолошки постављена, Комисија

ПРЕДЛАЖЕ

Већу за последипломске студије Алфа БК Универзитета у Београду, да усвоји извештај комисије и одобри одбрану докторске дисертације кандидата Божа Предојевића.

Чланови комисије:

- 1) Доц. др Сузана Балабан, доцент Алфа БК Универзитета, председник;

- 2) Проф. др Јован Веселиновић, редовни професор Алфа БК Универзитета, ментор;

- 3) Проф. др Радован Илић, редовни професор у пензији Универзитета Сингидунум, члан.